

~~Nav klasificēts~~
~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

“Informatīvais ziņojums par situāciju Ukrainā un ar to pastāvošiem riskiem attiecībā uz Latvijas valstspiederīgo iesaisti ārvalsts bruņotajos konfliktos”

Ukraina NVS sastāvā ir bijusi kopš 1991. gada 21. decembra, kad tika parakstīta Belovežas vienošanās par NVS izveidi. Lai arī Ukraina nebija ratificējusi NVS līgumu, 2014. gada 19. martā tika uzsākta izstāšanās procedūra no NVS.

No publiskā telpā pieejamās informācijas, Krievijas informācijas kampaņas pret Ukrainu sākās 2013. gada nogalē ar mērķi kavēt Ukrainas integrāciju ar Eiropas Savienību, graujot tās teritoriālo integritāti un unitāro valsts uzbūvi. Kad 2013. gada 28.-29. novembrī Austrumu partnerības Viļņas samita laikā Ukrainas valdība atteicās parakstīt sagatavoto līgumu, sākās plašas pret valdību vērstas demonstrācijas Ukrainas galvaspilsētas Kijevas Neatkarības laukumā, kas bija iemesls veiksmīgai Krievijas militārā konflikta eskalācijai Ukrainā.

Ukrainas asociācijas līgums, ko bija paredzēts parakstīt paredzēja virkni savstarpējo ekonomisko atvieglojumu, faktiski izveidojot brīvās tirdzniecības zonu. Tirdzniecības zonas izveide varētu izveidot ciešākas ekonomiskās attiecības starp Ukrainu un ES, jo savstarpējā tirdzniecība kļūtu izdevīgāka. No Krievijas perspektīvas, Ukrainas ekonomiskā un politiskā tuvināšanās Eiropas Savienībai tiek uzskatīta par kavēkli Krievijas nacionālo interešu realizācijai un stratēģiskās stabilitātes nodrošināšanai.

Krievijas ārpolitikas kontekstā arvien lielāka uzmanība tiek pievērsta tautiešu politikas konsolidācijai. Tautiešu diasporas tiek saistītas ar Krievijas politikas atbalsta nodrošināšanu mītnes zemēs, ietekmi, krievu valodas statusa paaugstināšanu. Kopš 2006. gada notiek „tautiešu jautājuma” risināšanas centralizācija, tautiešu organizāciju konsolidācija, mērķu precizēšana, ikgadējs budžeta pieaugums atbalsta politikas realizēšanai un stratēģisko mērķu sasniegšanai. Krievijas militārā doktrīna paredz militāras darbības ārpus savas valsts robežām gadījumos, ja tiek apdraudētas Krievijas Federācijas intereses un tās pilsoņi. Faktiski Krimas krīze un tai sekojošā aneksija notika, pamatojoties uz šo doktrīnu, kur tautiešu aizstāvība ir taktisks līdzeklis savas ietekmes vairošanai.

Jau sākotnēji Eiropas Savienības Ārlietu ministru padomes ārkārtas sanāksmē par situāciju Ukrainā izteikts nosodījums Krievijas rīcībai attiecībā uz starptautisko tiesību pārkāpumiem un tā ir nodēvēta kā agresijas akts. Arī

Deklasificēšanas pamatojums: JEM 24.04.2023 vēstule Nr. 1-14/1817.
~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~ *I. Stafecka*
04.10.2024.

~~Latvijas Republikas~~
~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

Latvija paudusi atbalstu Ukrainas teritoriālajai integritātei un uzsver, ka jebkuri soļi, kas veicina Ukrainas sabiedrības šķelšanu vai valsts teritoriālās integritātes apšaubīšanu, ir kategoriski nosodāmi.

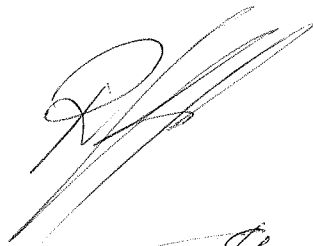
2014. gada jūlijā Eiropas Savienības dalībvalstu vēstnieki apstiprināja ekonomiskās sankcijas pret Krieviju, tādējādi paužot attieksmi pret Krievijas ģeopolitiskām ambīcijām Ukrainā. Arī Latvijas Republikas Ārlietu ministrija aicināja Krieviju nekavējoties atsaukt savus bruņotos spēkus no Ukrainas teritorijas, kā arī pārtraukt ieroču un algotņu nosūtīšanu bruņotajiem grupējumiem.

Ņemot vērā atsevišķu Krievijas tautiešu aktivitātes, tai skaitā NVO ietvaros, kā arī neslēptu atbalstu Krievijas politikai, pastāv risks par valsts drošību. Tāpat jāņem vērā fakts par Latvijas valstspiederīgo atrašanos starp bruņotajām organizācijām Ukrainā. Latvija seko citu valstu oficiālai nostājai, kuras atklāti paziņojušas, ka personas, kuras atbalsta ārvalstu bruņotos formējumus, tiks sodītas.

Ņemot vērā minēto, ir nepieciešams izvērtēt Latvijas tiesisko regulējumu attiecībā uz iespēju efektīvi vērsties pret Latvijas valstspiederīgajiem, kas var iesaistīties ārvalsts bruņotajos konfliktos, apzinot citu valstu pieredzi.

Papildus būtu jāizvērtē pastāvošais regulējums attiecībā uz iespējamā bruņotajā konfliktā Ukrainā iesaistīto grupējumu iekļaušanu Eiropas Savienības teroristu sarakstā, kā arī jāapzina preventīvie pasākumi, kas būtu nepieciešami, lai novērstu personu ceļošanu uz Ukrainu ar mērķi iesaistīties bruņotajā konfliktā.

Iekšlietu ministrs

R.Kozlovskis

Valsts sekretāres
pienākumu izpildītāja

I.Aire

01.09.2014.

Nozares politikas departamenta Politikas izstrādes nodaļas

Vecākā referente Vita Zaķe-Zaikovska

Tālrunis 67219347

E-pasts: vita.zake-zaikovska@iem.gov.lv